

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№4(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 210 sahifa,
13-aprel, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Alohida ehtiyojga muhtoj bolalarga matematika darslarida integratsion yondashuvni amalga oshirish	10
Mamadjanova Ma'muraxon Kadirjanovna	
O'quvchilarda raqamli madaniyatni shakllantirishning nazariy asoslari.....	13
Boltayeva Go'zal Komilovna	
Inkluziv ta'lim sharoitida o'qituvchilarning metodik tayyorgarligini aniqlash metodologiyasi	21
D. Sh. Jo'rayeva, J. A. Jovliyev	
Bolalarda leksik-grammatik nutq kamchiliklarini bartaraf etishda kontekstli texnologiyalardan foydalanish	25
Abdullayeva Yoqutjon Qalandar qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining kognitiv qobiliyatlarini rivojlantirish metodikasi	30
Abduvaliyeva Sabina Kurbonali qizi	
O'g'il bolalarni oilaviy munosabatlarga tayyorlashning pedagogik-psixologik asoslari.....	35
Aripov Shokirjon Olimovich, Raxmatillayeva Sug'diyona Muhammadjon qizi	
Pedagogik intuitsiyani rivojlantirishga yo'naltirilgan zamonaviy metodikalar	39
Axmedov Jaloliddin Oribovich	
The Impact of AI-Generated English Learning Materials Based on Uzbek Rural Life on the Learning Motivation of Rural Students.....	42
Baxramova Malika Muzaffarovna	
Raqamli kutubxonalarda sun'iy intellekt imkoniyatlaridan foydalanish texnologiyalari va imkoniyatlari	47
Choriyeva Zarina Anvarbek qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida orfografik savodxonlikni shakllantirishning nazariy-pedagogik asoslari ...	50
D. Teshaboyev, M. Sotvoldiyeva	
Oliy ta'limda tblt metodik modeli asosida baholash tizimini takomillashtirish	53
Djurayeva Nargiza Kudratillayevna	
Yangi O'zbekiston ta'lim tizimida pedagogik etikaning rivojida xorijiy mamlakatlar tajribasi.....	59
Dushayeva Nazokat Sharofiddinovna	
Uilyam Shekspir tragediyalarining o'zbek adabiyotidagi o'rni.....	62
Ergasheva Mehriyona	
Qizlarning oilaviy kompetensiyasi uchun ijodiy pedagogika: Koreya dizayn ta'limi modelini O'zbekiston kontekstiga moslash.....	65
G'ayratova Mohidil Zafar qizi	
Jismoniy tarbiya darslarida va darsdan tashqari mashg'ulotlarda umumrivojlantiruvchi mashqlardan foydalanish metodikasi	69
Maksetova Nurjamal Kuatovna	
Integrativ ta'lim muhitida bo'lajak surdopedagoglarning metodik kompetensiyalarini shakllantirish	72
Malikova Xurshida Ikramovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarda ko'p uchraydigan tovush talaffuzi kamchiliklari va ularni bartaraf etishda lopedik usullar.....	75
Moxirabonu G'aniyeva Adxam qizi	
Talabalarga an'anaviy xonandalik ijrochiligini o'rgatishning pedagogik yondashuvlari.....	78
Muxammadova Ozoda Muzrabovna	
Hayotiy sifat tushunchasini psixologik mazmuni.....	82
N. G. Pulatova	
Inklyuziv ta'lim sharoitida alohida ehtiyojlarga ega o'quvchilarni qo'llab-quvvatlashning kompleks yondashuvlari	85
Nazarova Dildora Asatovna, Abdurashidova Feruza Qaxramonovna	
Inklyuziv ta'lim tizimida o'qituvchining ko'p qirrali pedagogik faoliyati va uning nazariy asoslari	89
Nazarova Dildora Asatovna, Axmedova Aziza Temurovna	

Xo'ja ahmad Yassaviy e'tiqod tarbiyasi haqida.....	93
<i>Norova Sevara Uyg'un qizi</i>	
Matritsa va uning determinanti mavzusini o'qitish orqali bo'lajak iqtisodchilarning analitik tafakkurini rivojlantirish texnologiyalari.....	97
<i>Nuriddinov Jalolxon Tursunboy o'g'li, Otaboyev Muxsinjon Muqimjonovich</i>	
Odam anatomiyasi darslarida interfaol va multimedia vositalaridan foydalanish yo'llari.....	104
<i>Nurmatov Norqobil Jo'rayevich, Qo'chqorova Moxira Dilmurod qizi, Boxodirova Nilufar Ikrom qizi</i>	
AQSh ta'lim tizimining o'ziga xos jihatlari va bugungi kundagi rivojlanishi.....	110
<i>Orishev Jamshid Bahodirovich</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida nutqiy kompetensiyalarini shakllantirishda xorijiy ta'limi tajribalari.....	116
<i>Pardayeva Gulbahor Jalg'ashovna</i>	
Kreativ ta'lim texnologiyalarining pedagogik mohiyati.....	119
<i>Sariboyev Nurali Abdunazarovich</i>	
Shaxsga yo'naltirilgan ta'limning zamonaviy pedagogik tizimdagi o'rni.....	122
<i>Siddiqov Azamat Muhammadjon o'g'li</i>	
Konstruktiv yondashuv asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarida 4K ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi.....	126
<i>Sobirova Sarvinoz Quvondiqovna</i>	
Criteria of Scientific Activity Implementation of Physical Culture Education Students.....	133
<i>Sapayev Ruzmat Radjapovich</i>	
O'smir yoshdagi o'quvchilarning ma'naviy ehtiyojlarini shakllantirishning nazariy asoslari.....	136
<i>Tilovova Qizlarxon Ishpulat qizi</i>	
PIRLS tadqiqotida so'rovnomalarning qamrov doirasida maktab muhiti.....	141
<i>To'qliyeva Matluba Boqiyevna</i>	
Onlayn til o'rganish platformalarining esl o'quvchilarining og'zaki nutq ishonchi (speaking confidence) ga ta'siri.....	146
<i>Tojiboyeva Shohistaxon, Omonova Nargiza</i>	
Katta maktabgacha yoshdagi bolalarda dialogik nutqni rivojlantirishda kommunikativ o'yinlarning ahamiyati.....	151
<i>Toshpo'latova Sevinch O'ral qizi</i>	
Maktab o'quvchilarining jismoniy sifatlarini tarbiyalashning samarali uslublari.....	155
<i>Turdiyev Azam Xasanovich</i>	
O'quvchilarda tayanch kompetensiyalarni rivojlantirishda xalqaro baholash tizimini tatbiq etish imkoniyatlari.....	158
<i>Turobov Mamarajab Sodiq o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'limda ijodiy va mantiqiy fikrlashni rivojlantirish.....	163
<i>Umirzoqova Surayyo Xudoyberdiyevna</i>	
Talabalarda perspektiv tasvir bajarishga oid ko'nikmani shakllantirishda CAD dasturlaridan amaliy foydalanish imkoniyatlari.....	165
<i>Valiyev A'zamjon Nematovich, Toxirov Sardorbek Muzaffar o'g'li</i>	
Duduqlanishni bartaraf etishda qo'llaniladigan usullar va vositalar.....	173
<i>Xasanova Barnoxon Abdusattor qizi</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida o'quvchilarning yozma nutqini rivojlantirish usullari.....	176
<i>Xudoyberdiyeva Dildora Nazarjon qizi, Mambetova Lobar Mirzavali qizi</i>	
Duduqlanishga ega bolalar nutqini rivojlantirishda kompleks korreksion ishlar tizimi.....	179
<i>Xusanova Nozimaxon Zuxriddin qizi</i>	
Sirdaryo viloyatida tabiat va mehnat jarayonlarining tasviriy san'at orqali estetik va ekologik ifodasi.....	182
<i>Yorlaqova Malika Ahmad qizi</i>	
The Relevance of Artificial Intelligence in Teaching the English Language.....	186
<i>Yusupova Gulnoza Mirzoyevna</i>	
Umumta'lim maktabida boshlang'ich sinf o'quvchilarida kuzatiladigan nutq xususiyatlari.....	189
<i>Zairova Nigora</i>	

Teatr texnologiyalarini maktabgacha ta'limga integratsiya qilishning pedagogik shartlari	193
Abdullayeva Aziza Abdurazzoq qizi, Salimova Dilmira Farxodovna	
Педагогические технологии совершенствования физических качеств как основы здорового образа жизни	197
Журабаев Абдукарим Маматкулович	
Формирование духовно-нравственной компетентности будущих учителей как педагогическая проблема	200
Зокиржонova Ф. Р., Рихситиллаева Д. Р., Меликузиева Ш. А.	
Межкультурный диалог как инструмент воспитания гармоничной личности в школе	203
Махмудхожаев Ориф Бахтиёрович	
Talaba yoshlarining ma'naviy madaniyatini rivojlantirishda zamonaviy yondashuvlar	205
Xojametov Ajiniyaz Andriyanovich	
Методика формирования познавательных интересов у младших школьников в процессе выполнения творческих заданий на уроках русского языка	207
Юлдашева Тахмина Бону Гайратовна	

INTEGRATIV TA'LIM MUHITIDA BO'LAJAK SURDOPEDAGOGLARNING METODIK KOMPETENSIYALARINI SHAKLLANTIRISH

Malikova Xurshida Ikramovna

A.Avloniy nomidagi pedagogik mahorat milliy instituti
"Ta'lim menejmenti" kafedrasida dotsenti

Annotatsiya: Mazkur maqolada integrativ ta'lim muhitida bo'lajak surdopedagoglarning metodik kompetensiyalarini shakllantirish masalalari yoritilgan. Zamonaviy ta'lim tizimida fanlararo integratsiya, uzluksiz ta'lim, ta'lim mazmunini fundamentallashtirish hamda kasbiy tayyorgarlikni takomillashtirishning muhim ahamiyati asoslab berilgan. Maqolada bo'lajak surdopedagoglarning kasbiy tayyorgarligi samaradorligini oshirishda integrativ yondashuvning pedagogik imkoniyatlari, metodik kompetensiyalarni rivojlantirish texnologiyalarini takomillashtirish yo'llari tahlil qilingan.

Shuningdek, fanlararo integratsiya didaktik konsepsiyasi, integrativ jarayonlarning mohiyati, ta'lim mazmunini integratsiyalash mexanizmlari hamda integrativ kurslarni ishlab chiqish bosqichlari ilmiy jihatdan asoslangan. Bo'lajak surdopedagoglarning kasbiy faoliyatga tayyorgarligi nafaqat nazariy bilimlar, balki kasbiy muammolarni kompleks hal qila olish, mustaqil fikrlash, pedagogik qarorlar qabul qilish, ijtimoiy moslashuv va kasbiy harakatchanlik kabi kompetensiyalar bilan belgilanadi. Shu sababli integrativ yondashuv asosida metodik kompetensiyalarni shakllantirish bo'lajak mutaxassislarning kasbiy tayyorgarligini oshirishning muhim omili hisoblanadi.

Tadqiqot natijalari oliy ta'lim tizimida surdopedagog kadrlarni tayyorlash sifatini oshirish, o'quv jarayoniga integrativ texnologiyalarni joriy etish hamda metodik tayyorgarlik tizimini takomillashtirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: integrativ yondashuv, surdopedagogika, fanlararo integratsiya, metodik kompetensiyalar, bo'lajak surdopedagog, kasbiy tayyorgarlik, pedagogik integratsiya.

Abstract: This article addresses the issues of forming methodological competencies of future surdopedagogues in an integrative educational environment. The importance of interdisciplinary integration, lifelong education, fundamentalization of educational content, and improvement of professional training in the modern education system is substantiated. The pedagogical potential of the integrative approach in enhancing the effectiveness of professional training of future surdopedagogues and ways to improve technologies for developing their methodological competencies are analyzed.

In addition, the didactic concept of interdisciplinary integration, the essence of integrative processes, mechanisms of integrating educational content, and stages of developing integrative courses are scientifically justified. It is shown that the professional readiness of future surdopedagogues is determined not only by theoretical knowledge but also by the ability to solve professional problems comprehensively, think independently, make pedagogical decisions, adapt socially, and demonstrate professional mobility.

The research results contribute to improving the quality of training surdopedagogical personnel in higher education, implementing integrative technologies in the educational process, and enhancing the system of methodological training.

Key words: integrative approach, surdopedagogy, interdisciplinary integration, methodological competencies, future surdopedagogue, professional training, pedagogical integration.

Аннотация: В данной статье рассматриваются вопросы формирования методических компетенций будущих сурдопедагогов в условиях интегративной образовательной среды. Обоснована значимость междисциплинарной интеграции, непрерывного образования, фундаментализации содержания обучения и совершенствования профессиональной подготовки в современной системе образования. Проанализированы педагогические возможности интегративного подхода в повышении эффективности профессиональной подготовки будущих сурдопедагогов, а также пути совершенствования технологий развития их методических компетенций.

Также научно обоснованы дидактическая концепция междисциплинарной интеграции, сущность интегративных процессов, механизмы интеграции содержания образования и этапы разработки интегративных курсов. Показано, что профессиональная готовность будущих сурдопедагогов определяется не только теоретическими знаниями, но и способностью комплексно решать профессиональные задачи, самостоятельно мыслить, принимать педагогические решения, адаптироваться в социальной среде и проявлять профессиональную мобильность.

Результаты исследования способствуют повышению качества подготовки сурдопедагогических кадров в системе высшего образования, внедрению интегративных технологий в учебный процесс и совершенствованию системы методической подготовки.

Ключевые слова: интегративный подход, сурдопедагогика, междисциплинарная интеграция, методические компетенции, будущий сурдопедагог, профессиональная подготовка, педагогическая интеграция.

KIRISH

Jahonda ta'lim tizimida barcha sohalarning uzluksiz rivojlanishi sharoitida surdopedagog kasbiga yoshlarning qiziqishini uyg'otish, ularni kasbiy-pedagogik faoliyatga tayyorlash, nazariy bilim va ko'nikmalarini rivojlantirish texnologiyalarini ta'lim jarayoniga tatbiq etish dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Kasbiy pedagogik faoliyat modellarini takomillashtirish, kasbiy ta'limni fundamentallashtirish va intellektuallashtirish, ta'lim standartlarini unifikatsiyalash, ta'lim mezonlarini universallashtirish, integrativ ta'lim muhitini rivojlantirish hamda ta'lim sifatini nazorat qilishning avtomatlashtirilgan tizimlarini joriy etish bo'yicha tizimli ishlar olib borilmoqda.

Respublikamizda ham bo'lajak surdopedagoglarning kasbiy-pedagogik kompetensiyalarini rivojlantirish, ularning ijtimoiy faolligi va kasbiy mahoratini oshirish, ijtimoiy-pedagogik moslashuv samaradorligini kuchaytirishning me'yoriy asoslari yaratilmoqda. Natijada integrativ yondashuv asosida metodik kompetensiyalarni rivojlantirish texnologiyalarini takomillashtirish imkoniyatlari kengaymoqda.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Jahon ta'lim va ilmiy-tadqiqot muassasalarida surdopedagoglarning kasbiy faoliyatini interaktiv o'qitish vositalari asosida takomillashtirish, bo'lajak mutaxassislarining mustaqil fikrlashini rivojlantirish, kasbiy faoliyatga moslashuv samaradorligini oshirishga qaratilgan ilmiy tadqiqotlar olib borilmoqda.

Fanlararo integratsiya, pedagogik integratsiya va integrativ metodologiya masalalari ilmiy adabiyotlarda keng yoritilgan. Integratsiya tushunchasi ko'pincha yaxlitlikning shakllanish jarayoni, natijasi yoki ushbu jarayon va natijaning birligi sifatida talqin etiladi.

Shuningdek, ta'lim jarayonida differensial yondashuvning ahamiyati ham e'tirof etiladi, biroq zamonaviy amaliyot bilimlarni kompleks qo'llashni talab qilmoqda. Bu esa fanlararo integratsiyaning dolzarbligini yanada oshiradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda metodologik, tizimli va fanlararo yondashuvlardan foydalanildi. Masalaning tizimli tahlili ikki bosqichni o'z ichiga oladi:

- alohida fanlar nuqtayi nazaridan muammoni tahlil qilish;
- ularni yagona integrativ modelga birlashtirish.

Shuningdek, integrativ kurslarni ishlab chiqish bosqichlari quyidagicha belgilandi:

- integratsiya maqsadlarini aniqlash;
- obyekt va komponentlarni belgilash;
- integrativ bog'inlarni ajratish;
- yangi aloqalarni o'rnatish;
- tizimni sinovdan o'tkazish.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, integrativ yondashuv bo'lajak surdopedagoglarning kasbiy tayyorgarligini samarali tashkil etishda muhim omil hisoblanadi.

Integrativ jarayonlar kasbiy faoliyat mazmunining tuzilmasini o'zgartirib, yangi funksiyalar va ularning uyg'unlashuvini yuzaga keltiradi. Bu esa mutaxassisning ijtimoiy-madaniy salohiyatini kengaytiradi.

Shuningdek, bo'lajak surdopedagoglarning kasbiy tayyorgarligi nafaqat bilim va ko'nikmalar bilan, balki kasbiy muammolarni kompleks hal qila olish, mustaqil fikrlash va tezkor moslashuv qobiliyatlari bilan belgilanadi.

Fanlararo integratsiya o'quv jarayonida bilimlarni kompleks qo'llash imkonini berib, yaxlit kasbiy kompetensiyalarni shakllantirishga xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, integrativ yondashuv asosida metodik kompetensiyalarni shakllantirish bo'lajak surdopedagoglarning kasbiy tayyorgarligini oshirishning muhim omili hisoblanadi.

Quyidagi takliflarni ilgari surish mumkin:

- fanlararo integratsiya asosida o'quv dasturlarini takomillashtirish;
- integrativ kurslar va texnologiyalarni joriy etish;
- o'qituvchilarni integrativ metodologiya asosida tayyorlash va qayta tayyorlash;
- ta'lim jarayonida nazariya va amaliyotni uyg'unlashtirish.

Mazkur yondashuv oliy ta'lim tizimida sifatli mutaxassis tayyorlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Mamarajabova Z.N. Adabiy ta'lim jarayonida zaif eshituvchi o'quvchilar nutqini rivojlantirish.. Ped. fan. doktori. dis. (DSc) avtoref - Toshkent: TDPU.2020.
2. Maxsus pedagogika (darslik). P.M.Po'latova, L.Sh.Nurmuxammedova, D.B.Yakubjanova, Z.N.Mamarajabova, Sh.M.Amirsaidova, A.D.Sultonova. T., "Fan va texnologiya" nashriyoti. 2014.
3. Назарова Н.М. Специальная педагогика: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Л.И.Аксенова, Б.А.Архипов, Л.И.Белякова и др.; Под ред. Н.М.Назаровой. 4-е изд., - М.: Издательский центр "Академия" 2005. - 400 с.
4. Назарова Н.М., Пенин Г.Н. История специальной педагогики: Специальная педагогика в 3 Т., Т 3, - М. Академия, 2008.
5. Yakubjanova D.B. Bo'lajak defektologlarda kasbiy ijodkorlikni rivojlantirish texnologiyasi: ped. fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) diss.avtoref. -T., 2017. -22 b.
6. Зимняя И.А. Ключевые компетенции - новая парадигма результата образования. - Москва: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004.
7. Хуторской А.В. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной парадигмой образования. - Москва, 2003.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №4(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.